

SÈRIE 1

OPCIÓ A

1. [3 punts]

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que el conflicte principal neix de l'oposició del poble i de les seves forces vives (mossèn Gregori i Pere Amat) a la solució que el Foraster, a qui fa costat Cecília, proposa per a aprofitar l'aigua dels Gorgs de la Verge i posar fi als problemes de la sequera: per a aquells, el gorgs són un lloc sagrat d'aigua quieta, i, per al Foraster, una font d'aigua viva; i que en aquest conflicte general, s'hi inscriu el que oposa Cecília, una dona jove, amb estudis i d'idees modernes, als seus pares (els Amat) (1 punt). També ha de dir que el conflicte es resol amb la victòria provisional de la reacció (el poble fa fugir el Foraster), i per tant amb el trencament del Foraster i Cecília, units en la voluntat transformadora, amb el poble i la família (0,25 punts).

(b) Que s'hi oposen els següents valors: d'una banda, el camp, la ignorància, la religió, la superstició, el tradicionalisme, la conformitat, l'immobilisme, el sotmetiment a l'autoritat; de l'altra, els seus contraris: la ciutat, el saber, la ciència, la raó, el progrés, la rebel·lia, l'acció, la lluita i la llibertat (1 punt).

(c) Que el rector i els Amat representen la posició tradicionalista, immobilista, fatalista, supersticiosa i reaccionària, contrària al progrés; i que Cecília i el Foraster representen el vitalisme i el regeneracionisme, que vol sotmetre la natura a la ciència i posar-la al servei del progrés de la humanitat (0,5 punt). Es valorarà positivament que l'examinand constati el paral·lelisme entre Aigües encantades i Un enemic del poble d'Henrik Ibsen (0,25 punts).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

2. [2 punts]

Els dos punts assignats s'atorgaran si l'examinand identifica i descriu tres recursos propis de l'avantguarda poètica, a raó de 0,5 punts per recurs, i n'explica la funció (0,5 en conjunt), com ara: (a) els cal·ligrames (I i II) i el collage, emparentats amb el cubisme, que volen donar valor visual al text o bé jugar gràficament amb la disposició de les paraules; (b) el trencament de versos i els espais dins dels versos per representar visualment pauses o silencis; (c) els jocs tipogràfics: combinacions de majúscules i minúscules, que tenen la funció de remarca, canvis de cos de lletra —com ara els parèntesis engrandits— i ús de tintes de colors diferents als cal·ligrames; (d) la supressió, en alguns poemes, de bona

part dels signes de puntuació, pròpia del futurisme de Marinetti, per accentuar la juxtaposició d'imatges i el trencament amb la sintaxi convencional; (e) la referència, sobretot en els poemes «Deixaré la ciutat» i «Rails i més rails», al mecanicisme i a la societat industrial, que és pròpia també de la poesia futurista i que es tradueix en el culte al progrés i a la velocitat, i en el pla lingüístic, en l'ús de neologismes com ara «voltàmetre», «autòmnibus» o «stylo» (a «Deixaré la ciutat»).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts.

3. [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes:

(a) Que aquest fragment se situa cap al final de conte «La rebel·lió de les coses», en el qual els productes fabricats i construïts pels humans deixen de funcionar progressivament; que això provoca una crisi mundial i una transformació profunda de la vida de la humanitat, empesa cap a la natura; i que, al final de la narració, la màquina d'escriure del cronista que vol narrar els fets per escrit també deixa de funcionar. (1 punt)

(b) Que el narrador adopta davant dels fets l'actitud d'un cronista o d'un periodista imparcial i distant, que descriu uns esdeveniments que no l'impliquen. El fragment descriu un èxode massiu de les ciutats a la naturalesa com si fos una cosa banal que suscita comentaris també distants. El tractament del llenguatge contribueix a accentuar aquesta distància a través de la ironia. (1 punt)

(c) Que el conte planteja una reflexió sobre la dependència humana de les creacions artificials i l'allunyament de la naturalesa. Sota la capa de la ironia, l'autor descriu com la situació de catàstrofe fa aparèixer els instints més bàsics —la supervivència, la insolidaritat, l'instint sexual— i com les lleis són, al capdavall, una justificació posterior d'uns comportaments primaris. (1 punt)

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent (relació amb altres contes del recull o amb característiques de la narrativa de Calders aplicables a aquest cas), se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta. Els altres dos punts s'atorgaran si procedeix ordenadament i és capaç d'argumentar amb claredat els diversos aspectes del comentari.

OPCIÓ B

1. [3 punts]

Dels tres punts assignats, se'n poden atorgar 0,75 per cada explicació correcta de cadascun dels tres personatges sobre els quals es demana a l'enunciat de la pregunta (fins a un total màxim de 2,25 punts). Orientativament, es pot considerar suficient aportar per a cadascun dues o tres característiques o actuacions que els relacionin amb l'horror o amb la dignitat, segons el cas: Saucke és el comandant del camp, la personificació de l'horror pel seu sadisme i pel plaer que troba humiliant i maltractant els presoners (orgies, o la petició de construcció del violí i la juguesca); Rascher, el metge del camp d'extermini, fa una juguesca amb Sauckel sobre la construcció del violí, i fa experiments inhumans amb persones; l'un i l'altre tenen aterrits els presoners. En el cas de Daniel, es pot fer referència a la seva lluita per mantenir l'esperança i les ganes de viure malgrat les humiliacions a què és sotmès, a la voluntat de no donar mostres de feblesa, al retrobament amb si mateix quan és al taller construint el violí, i a la construcció d'un objecte d'art (el violí) enmig de l'horror. I s'atorgaran 0,75 punts si s'aporten tres mostres de solidaritat i dignitat al camp, com ara l'ajuda i el consol que es donen Daniel i Bronislaw, el pa que el professor que fa de forner reparteix als presos, els cigarrets que Freund regala a Daniel, la decisió d'un zíngar de morir amb la seva família, el gest de Daniel en estrènyer la mà al pres polític que acaba de rebre un cop de puny, el metge jueu que treballa a la infermeria i que intenta ajudar els presos, o l'actitud d'alguns personatges alemanys que tenen un comportament digne i lloable (Schindler, Tisch, l'oficial de la Wehrmacht).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats.

2. [2 punts]

Els dos punts assignats es poden atorgar si l'examinand:

(a) Explica que Robert Ortal és el cunyat de Pilar Prim, la protagonista de la novel·la, i que, com a gerent de la fàbrica de la família, administra la font principal d'ingressos de Pilar, sense tenir-la en compte per a res; i que és el personatge més negatiu de la novel·la, mesquí i inepte, groller i vulgar, que sempre vetlla pels seus interessos i està disposat a tot per mantenir-los. (1 punt)

(b) Enumera almenys quatre característiques que en fan l'antagonista (a raó de 0,25 punts per cada una), com ara: sempre va a la contra de Pilar, a qui menysprea i enganya amb els comptes de la fàbrica i amb el dot d'Elvira, la filla gran de Pilar; és manipulador i exerceix una influència

molt gran sobre Elvira, a qui va apartant de la seva mare i del negoci familiar, tot afavorint un casament de conveniència amb un jove ric que viu lluny (a Bilbao); és despòtic i dominant, i representa la continuació del poder del marit i de les lleis dels homes més enllà de la mort del marit, en Dou; planifica la calúmnia (l'anònim enviat a Elvira) per tal d'evitar que la relació Pilar–Deberga es consolidi i ell perdi el poder.

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts.

3. [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats a les preguntes:

(a) Que «Amb ronca veu» és el primer poema del llibre, i que es presenta separat de la resta de poemes, que s'agrupen en tres parts diferenciades; i que aquesta posició li confereix el valor de pròleg, reforçat pel fet que el tema del poema és el poeta i la poesia. (1 punt)

(b) Que el poema, que no té rima ni una mètrica definida (hi predominen els versos decasíl·labs), es divideix en dues parts, i que la segona part queda dividida també en dues meitats a partir de la segona meitat del vers quart, trencat; que a la primera part, el poeta enumera, reiterant una mateixa estructura sintàctica, allò que li manca (la fam i la set expressen insatisfacció), i que a la segona s'identifica successivament amb dos elements de la natura: un arbre que tremola en la nit (la por) i un gall fer (que converteix la insatisfacció i la por en un cant esperançat). (1 punt)

(c) Que el poeta s'identifica amb dos elements del bosc, l'arbre i el gall; que l'arbre és un símbol tradicional de l'home, i representa la unió d'allò terrenal (arrels) i allò espiritual (fulles); el poeta-arbre sent la por i l'enyorança de qui, insatisfet, es perd en el bosc; que el gall és un símbol en la poesia de Vinyoli, i representa clarament el poeta a través del seu cant; com a gall salvatge (ocell de muntanya, feréstec, indòmit, esquerp, nocturn), va a l'essència de les coses i és capaç, amb la seva paraula (la poesia), d'anunciar la llum (el coneixement), malgrat la presència contínua de la mort (el caçador que guaita). Es valorarà especialment que l'examinand expliqui que per a Vinyoli, que s'inscriu en la tradició poètica postsimbolista, la poesia és una forma de vida i una via de coneixement: el pas de la fosca a la llum ho representa. També pot fer notar el contrast entre l'estarrufament i la veu ronca: l'expressió del poeta no és clara, directa, sinó velada, però al mateix temps manifesta determinació, orgull i desafiament. (1 punt)

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és

PAU 2017

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves

Literatura catalana

tanmateix pertinent (per exemple, la relació amb altres poemes i temes del llibre), se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta. Els altres dos punts s'atorgaran si procedeix ordenadament (per exemple, fent primer una paràfrasi del poema) i és capaç d'argumentar amb claredat els diversos aspectes que es proposen.